

Rhetoric in Scandinavia

Retoryka w Skandynawii

10 (4) 2023 ISSUE EDITORS: TOMMY BRUHN, LISA S. VILLADSEN, EWA MODRZEJEWSKA

SPRAWOZDANIE / REPORT

ANNA M. KIEŁBIEWSKA

UNIwersytet Warszawski, POLSKA

<https://orcid.org/0000-0001-8910-396X>

a.miloszewska@uw.edu.pl

**Sprawozdanie/Report: V Kongres Edukacji Medialnej, 24-25.11.2023, Polskie
Towarzystwo Edukacji Medialnej, Uniwersytet Warszawski, Warszawa**

License

This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 international (CC BY 4.0).

The content of the license is available at <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

ANNA M. KIEŁBIEWSKA

UNIWERSYTET WARSZAWSKI, POLSKA

<https://orcid.org/0000-0001-8910-396X>

a.miloszewska@uw.edu.pl

Sprawozdanie/Report: V Kongres Edukacji Medialnej, 24-25.11.2023, Polskie Towarzystwo Edukacji Medialnej, Uniwersytet Warszawski, Warszawa

V edycja Kongresu Edukacji Medialnej pod hasłem „Edukacja Medialna X.0: Przekraczanie granic” została zorganizowana przez Polskie Towarzystwo Edukacji Medialnej oraz Instytut Polonistyki Stosowanej i Pracownię Badań Edukacji Polonistycznej i Medialnej na Wydziale Polonistyki UW.

Ideą tegorocznej edycji była refleksja wokół zmediatyzowanej rzeczywistości, do której edukacja medialna powinna nieustannie się dostosowywać. Organizatorzy zatem zachęcali do przedstawienia namysłu badawczego nad edukacją medialną realizowaną w różnych sferach życia i aktywności: w szkołach, bibliotekach, instytucjach nauczania nieformalnego, środowisku akademickim. Jednocześnie określone tematyką Kongresu refleksje naukowe badały heterogeniczne granice edukacji medialnej: mentalne, tożsamościowe, technologiczne, interdyscyplinarne.

Obrady w pierwszym dniu wydarzenia, 24 listopada 2023 r., rozpoczęły się od sesji plenarnej pod przewodnictwem dr. hab. prof. UAM Jacka Pyżalskiego. Uczestnicy Kongresu wysłuchali wykładu (przeprowadzonego w formule hybrydowej) dr Izabeli Zych z Uniwersytetu w Kordobie. Badaczka w dziedzinie profilaktyki przemocy i redaktor naczelna „Aggression and Violent Behaviour” zaprezentowała studium „Czynniki ryzyka i czynniki ochronne oraz efektywne przeciwdziałanie cyberprzemocy”. Autorka może poszczycić się obecnie 9. miejscem na liście najbardziej produktywnych naukowców w dziedzinie badania cyberprzemocy na świecie, w rankingu Stanforda zaś wymieniana jest w latach 2021 i 2022 w gronie 3% najlepszych naukowców na świecie.

„Dzieci w rozszerzonych systemach poznawczych. Wpływ dobrostanu na obdarzanie sztucznej inteligencji autorytetem” to z kolei tytuł wystąpienia plenarnego dr Ady Florentyny Pawlak z Uniwersytetu SWPS. Mówczyni jest badaczką w obszarze antropologii, prawa i historii sztuki, specjalizuje się w obszarze

społecznych implikacji sztucznej inteligencji i transhumanizmu, bada, jak rozwój technologicznych narzędzi wpływa na wyobrażenia społeczne.

Dr. hab. Małgorzata Gruchoła, profesor KUL/IBE, socjolog kultury i medioznawca wygłosiła zaś referat pt. „Humanoidalny model komunikacji w czasach botów i sztucznej inteligencji – w poszukiwaniu granic etycznych”. Prelegentka kieruje Zakładem Edukacji Medialnej i Sztucznej Inteligencji Instytutu Badań Edukacyjnych.

W odrębnej sesji (pod przewodnictwem dr hab. prof. UW Magdaleny Trysińskiej) wykład plenarny wygłosił także prof. Jacek Pyżalski, pomysłodawca, kierownik i wykonawca ponad sześćdziesięciu międzynarodowych i krajowych projektów badawczych (EU Kids Online, ySkills, Lights4Violence), autor pierwszej polskiej monografii naukowej dotyczącej cyberprzemocy i pomysłodawca podręcznika do kryzysowej edukacji zdalnej „Edukacja w czasach pandemii wirusa Covid-19”. Profesor Pyżalski przedstawił swoje refleksje w oparciu o wyniki długoletnich badań nad edukacją medialną nastolatków w wystąpieniu pt. „Potrzeby polskich nastolatków w zakresie edukacji medialnej na podstawie badań podłużnych”. Podkreślił potrzebę indywidualizacji edukacji medialnej i jej segmentacji w dopasowaniu do odbiorców w różnym wieku i z różnych środowisk tak, aby pozwoliła dydaktykom lepiej nadążyć za współczesną, spersonalizowaną ofertą medialną.

Następnie w moderowanym panelu dyskusyjnym pt. „Potrzeby edukacji medialnej” swoje stanowiska przedstawili: Patryk Zakrzewski (Stowarzyszenie Demagog), Małgorzata Gruchoła (KUL/IBE), Magdalena Maziarz (PTEM) i Grzegorz Stunża (PTEM). W dyskusji aktywny udział wzięli także licznie zgromadzeni słuchacze. Panel moderowały prof. Magdalena Trysińska z UW i prof. Danuta Kępa-Figura z UMCS.

Druga część dnia obrad obfitowała w liczne sesje tematyczne zogniskowane wokół różnych aspektów edukacji w obliczu zmieniającej się mediasfery. Obradowano pod takimi szyldami badawczymi, jak: „Dydaktyka w erze Web X.0”, „Biblioteki w erze Web X.0”, „Użytkownicy w erze Web X.0”, „Narzędzia edukacji w erze Web X.0”, „Dydaktyka w erze Web X.0”, „Inspiracje edukacyjne w erze Web X.0”, „Nauczyciele w erze Web X.0”. Łącznie wygłoszono ponad 20 referatów w 8 sesjach tematycznych. Uczestnicy obrad reprezentowali kluczowe ośrodki badające i realizujące edukację medialną z całego kraju: Uniwersytet Gdański, Uniwersytet Łódzki, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Uniwersytet Śląski, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, Krakowską Akademię im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, Akademię Mazowiecką w Płocku, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, Katolicki Uniwersytet Lubelski oraz, oczywiście, Uniwersytet Warszawski i Instytut Badań Edukacyjnych.

Na kongresie pojawiły się również wątki łączące edukację medialną z retoryką. Polskie Towarzystwo Retoryczne reprezentowały na kongresie: dr hab. prof. UW Agnieszka Budzyńska-Daca (wystąpienie: „ETHOS vs E-THOS – podmiot w retoryce cyfrowej. Uwagi do edukacji medialnej”), dr Ewa Modrzejewska („*Data literacy*: retoryczne spojrzenie na nowe kompetencje medialne”), dr Agnieszka Szurek („Metody krytyki retorycznej jako narzędzie w nauczaniu nowych mediów” i dr Anna M. Kiełbiewska („Retoryka świadomości medialnej i mediatyzacji – refleksje na temat postaw pokoleń *young adults* i *silver*”) – wszystkie reprezentujące Zakład Retoryki i Języka Mediów z Uniwersytetu Warszawskiego.

Drugi dzień Kongresu, sobotę 25 listopada, przeznaczono na warsztaty edukacyjne. Wydarzenia zostały organizowane przez partnerów Kongresu – organizacje pozarządowe. Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę ma ponad 30-letni staż w działaniu na rzecz ochrony dzieci przed przemocą, edukacji dorosłych w zakresie reagowania na przemoc wobec dzieci i kształtowaniu właściwych postaw rodzicielskich; współtworzy Polskie Centrum Programu Safer Internet i realizuje liczne projekty wspierające dobrostan dziecka.

Drugi zaś gospodarz warsztatów, Fundacja Orange, aspiruje do wspierania dzieci, młodzieży i nauczycieli w nabywaniu kompetencji przyszłości, kształtowania zdrowych nawyków cyfrowych, bezpiecznych zachowań w sieci i realizacji kreatywnych pomysłów z wykorzystaniem zasobów cyfrowych. Prowadzi programy, takie jak: *MegaMisja*, kształtujący zdrowe nawyki cyfrowe w klasach 1-3, *#BurzaMózgów* na temat mądrego korzystania z mediów społecznościowych czy *Lekcja:Enter*, darmowe szkolenia dla nauczycieli i nauczycielek z wykorzystaniem e-zasobów i nowoczesnych technologii.

Udział w warsztatach obu organizacji był okazją do zapoznania się naukowców z codzienną, praktyczną działalnością statutową organizacji, która obejmuje działania kierowane do przedstawicieli zinstytucjonalizowanego systemu edukacji. Była to tym samym szansa na wgląd badaczy, kształtujących teoretyczno-naukową refleksję nad edukacją medialną, we współczesną dydaktykę i edukację medialną w działaniu.

Kongres jest ważnym wydarzeniem akademickim w dziedzinie edukacji medialnej; organizowany jest co dwa lata (ostatni, z uwagi na stan pandemii odbył się 3 lata temu, w 2020 roku) przez Polskie Towarzystwo Edukacji Medialnej z różnorodnymi partnerami – renomowanymi jednostkami badawczymi z całego kraju. W każdej edycji patronat honorowy nad Kongresem obejmują instytucje państwowe kluczowe dla systemu medialnego lub systemu edukacji w Polsce; do współpracy i organizacji zapraszani są także przedstawiciele wszystkich trzech sektorów aktywności obywatelskiej: publicznego, prywatnego i organizacji pozarządowych.

Tegoroczne wydarzenie zostało objęte honorowym patronatem Jego Magnificencji Rektora UW, prof. dr. hab. Alojzego Nowaka. Godną oprawę wydarzenia stanowiło miejsce, w którym odbywały się obrady: uczestnicy Kongresu gościli w nowoczesnym budynku Wydziału Neofilologii UW przy ul. Dobrej 55 na warszawskim Powiślu, w bezpośrednim sąsiedztwie rozpoznawalnego budynku BUW.

V Kongres Edukacji Medialnej był doskonałą okazją do integracji badaczy reprezentujących różne dziedziny nauki, rozmaite środowiska akademickie oraz podejścia badawcze do edukacji medialnej i zjawisk z nią związanych. Wydarzenie stało się pretekstem do pogłębionej dyskusji na temat możliwości, jakie daje przemyślana, dobrze prowadzona edukacja medialna – i zagrożeń, jakie niesie brak świadomości i dopasowania form edukacyjnych do odbiorców. Prelegenci i uczestnicy kongresu zastanawiali się nad granicami edukacji medialnej, nad tym, czy możemy i powinniśmy je przekraczać oraz czy edukacja medialna jest w stanie sprostać kolejnym fazom ewolucji sieci i rozwoju mediów. Oczekiwany pokłosiem owocnych i zaangażowanych dyskusji będą publikacje, poszerzające perspektywę współczesnej edukacji medialnej.

Edukacja medialna to obszar, w którym również namysł retoryczny – ściśle u swoich korzeni związany z nauczaniem w obszarze komunikowania publicznego – może wnieść wartościowe treści.